

Döden på havet

En kvantitativ innehållsanalys och kvalitativ textanalys om nyhetsrapporteringen vid försvinnandet av ubåten Titan och olyckan på båten Adriana.

Av: Eric Liljestrand & Fanny Cassel

Handledare: Jan Örnéus

Examinator: Malin Picha Edwardsson

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper

Kandidatuppsats 15 hp

Journalistik | vårterminen 2024

Abstract

Denna studie undersöker skillnader i rapporteringen om två olyckor på havet och hur dessa gestaltas i *Aftonbladet*, *Expressen*, *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* och *Göteborgsposten*. Resultatet visar att migrantbåten *Adriana* ofta beskrivs med ett kollektivt dödstal eller refereras som en homogen grupp medan offren på ubåten *Titan* får en grundlig beskrivning av sina ursprung och ekonomiska status. Dessutom namnges dessa oftare än offren på *Adriana*. Det visade sig även att rapporteringen om ubåten *Titan* fick mer plats i medierna då det skrevs 75 fler artiklar om den olyckan än olyckan på *Medelhavet*. Flera olika gestaltningar har undersökts för att försöka svara på hur och om offren beskrevs olika på olyckorna. Slutligen blev det tydligt att offren på ubåten *Titan* fått en djupare och mer detaljrik historia än de på migrantbåten *Adriana*. Författarna till artiklarna har även försökt göra olyckorna mer dramaturgiskt intressanta genom att använda värdeladdade uttryck eller genom att försöka peka ut en ansvarig aktör för varje olycka.

Studien genomfördes med hjälp av en metodtriangulering där kvantitativ innehållsanalys och kvalitativ textanalys var de centrala metoderna. Detta för att både kunna ta fram resultatet om mängden artiklar i rapporteringen och hur offren i olyckorna beskrevs. Resultatet har i sin tur analyserats med hjälp av nyhetsvärderingens principer, gestaltningsteori och andrafiering tillsammans med tidigare forskning inom angränsande forskningsområden. Tillsammans visade resultaten från dessa metoder att en andrafiering kunde identifieras. Det vill säga att medierna genom sin nyhetsrapportering bidragit till en känsla av utanförskap i flera av artiklarna.

Nyckelord: Nyhetsvärdering, flyktingar, migranter, gestaltningsteori, *Titanic*, *Medelhavet*, andrafiering.

Innehållsförteckning

Abstract	2
Inledning	5
Bakgrund	5
Krisen på Medelhavet	5
Flykting eller migrant?	6
Mediernas Vi och Dom	6
Syfte & frågeställning.....	7
Tidigare forskning.....	7
Teoretisk ram	10
Nyhetsurval & Nyhetsvärdering	10
Teorier om nyhetsfaktorer.....	10
Teorier om nyhetsurval.....	11
Gestaltningsteori	12
Andrafiering	12
Metod och material	12
Kvantitativ innehållsanalys.....	13
Tillvägagångssätt.....	14
Material och Urval - Kvantitativ innehållsanalys	14
Kvalitativ textanalys	15
Material och urval - Kvalitativ textanalys	16
Metodkritik	16
Resultat kvantitativ innehållsanalys.....	17
Resultat kvalitativ textanalys	24
Rubrikernas dolda budskap.....	24
Mänskligt intresse	24
Stereotypisering	25
Ansvarsgestaltning	26
Ekonomiska konsekvenser.....	26
Röster i texten.....	27
Värdeladdade uttryck.....	28
Personlig information.....	28
Analys	29
Analys av det kvantitativa resultatet.....	29
Analys av det kvalitativa resultatet	30

Slutsats & Diskussion.....	32
Frågeställningen.....	32
Förslag till framtida forskning.....	36
Referenser.....	37
Artiklar för den kvalitativa analysen:	38
Bilagor	40
Kodschema.....	40
Schema för gestaltnings- och medieretorisk analys	42

Inledning

Stockton Rush, Paul Henry Nargeolet, Hamish Harding, Suleman Dawood, Shahzada Dawood. Gemensamt för de nämnda namnen är att de befann sig ombord på den turistubåt som havererade den 18 juni 2023. Ubåten var på expedition till vraket Titanic och en nöjesresa. Händelsen fick stor uppståndelse i media och namnen på de nu omkomna männen är välkända. Samma vecka, den 14 juni 2023 drunknade cirka 650 migranter på Medelhavet.

Den här undersökningen kommer att fokusera på medias bevakning av de enskilda händelserna. Studien kommer att begränsas till svensk media under en fyraveckorsperiod och då även avgränsas till sex medier och de artiklar som publicerats på webbtidningarna till *Aftonbladet*, *Expressen*, *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* och *Göteborgsposten*. Undersökningen bygger på kvalitativ och kvantitativ metod och kommer att granska hur olyckorna gestaltades i media.

Bakgrund

Det var den 18 juni 2023 som Titan begav sig ner på 3810 meters djup på en expedition mot Titanics vrak. Ombord på båten fanns 5 miljardärer (Svahn 2023). Titan återvände aldrig och man fann senare vraket av den ubåt som troligen imploderat. Den 14 juni 2023 kapsejsade båten Adriana 75 meter från Greklands kust. Båten var på väg från Tobruk i Libyen och ombord på båten fanns över 700 personer och minst 650 av dessa befaras senare ha omkommit (Westerberg 2023).

Efter de båda olyckorna på havet följde en samhällsdebatt där vår tids nyhetsvärdering låg i fokus. Wolfgang Hansson, skribent på Aftonbladet (Hansson 2023) menar att vi hellre följer miljardärerna på ubåten Titan då nyhetsvärdering handlar om närhet till händelsen, säker information och hur vanlig händelsen är. Dessa faktorer tillsammans är de som vi kallar nyhetsvärdering, menar Hansson. Samtidigt skriver Lena Johansson (Johansson 2023) att mediebevakningen avslöjar vår syn på människovärde och att media inte har samma empati för de människor som tagit sina besparingar för att riskera sitt liv på Medelhavet, som för de som betalat miljoner för en frivillig expedition (Johansson 2023). I tidningarna skrevs debattartiklar där folk menade att ubåten fått mer uppmärksamhet än Adriana.

Krisen på Medelhavet

Varje år försöker tusentals människor ta sig över Medelhavet i jakt på ett bättre liv. Ofta passerar dessa människor genom Libyen där migranter och asylsökande dessutom utsätts för

övergrepp, tortyr och tvångsarbete. FN har flaggat för att Libyen inte är en säker plats för landstigning för de människor som fångas upp till havs, ändå har över 4000 människor tvingats tillbaka till de övergrepp de utsätts för i landet (Läkare utan gränser 2023).

Flykting eller migrant?

Enligt FN:s flyktingorgan UNCHR (2021) benämns de människor som flyr från väpnade konflikter som flyktingar och människor som av andra skäl måste fly som migranter. I denna uppsats är orsaken till att människorna flytt oklar. Därför kommer vi att benämna dessa som migranter med reservation för att skribenter i de artiklar vi analyserat använder sig av ordet flyktingar.

Mediernas Vi och Dom

I rapporten ”Den dagliga dosen. Diskriminering i Nyheterna och Bladet” fokuserar Ylva Brune, doktor i journalistik och masskommunikation, på att undersöka och se vilka nivåer som tre svenska stora tidningar har när det kommer till uttryck och former för diskriminering mot flyktingar och invandrare under två veckor på våren 2005. Tidningarna som undersökningen baseras på är *Aftonbladet*, *Dagens Nyheter* och *Sydsvenska Dagbladet* (Brune 2006, s. 89). Hon vill se om, hur och när det finns tecken på diskriminering som dessutom kan bidra till att ”vi” ser flyktingar och invandrare som ”dom” (Brune 2006, s. 90). Brune delar sedan upp sitt resultat i flera olika underkategorier. Eftersom tidningarna skiljer sig åt i karaktär och utgivningstider. Några av de kategorier hon tar upp är: synlighet, osynliggörande/negativ presentation, ekonomi, inkludering/identifikation, stereotyper och andrafiering (Brune 2006, s. 100–120). I resultatet visar Brune på flera olika stereotyper som i sin tur kan leda till en uppfattning om andrafiering. I en artikel beskrivs en man som ”Hiv-mannen” och som ”afrikan” och ”den svarta mannen” men även som muslim. Han har utfört hemska våldtäkter mot flertalet kvinnor, vilket är en hemsk händelse, men Brune (2006, s. 113) menar ändå att det är viktigt att se hur han gestaltas här. Förutom hans ursprung och hudfärg så beskrivs det som att han lurar och våldtar svenska kvinnor. Detta skapar ett starkt ”vi” mot ”dem”. Eftersom publikens uppfattning blir att svenska kvinnor svävar i fara för utländska män. Brune (2006, s. 115) berättar även att det fanns flera artiklar där författarna försökt objektifiera flyktingarna genom att kalla de för ”visumresenärer” som blir utnyttjade av ”människosmugglare”. Däremot är det endast polisen som kommer till tals i artiklarna och flyktingarna blir därför en avlägsen grupp från ”oss”. Hon avslutar med att berätta att negativa yrkesspecifikationer oftast nämns i samband med en etnicitet som inte är svensk.

I majoriteten av tidningarnas artiklar är flyktingar eller invandrare i stort sett osynliggjorda. Deras röster framträder ytterst sällan i artiklarna om det inte handlar om kriminalitet eller politik och ekonomi. Men då ska händelsen vara stor, och är den stor så blir mediernas framställning av ”deras” brott så otroligt negativ (Brune 2006, s. 103). Brune (2006, s. 118) hävdar slutligen att medierna generellt sett inte tar sitt demokratiska ansvar för att skapa ett mångkulturellt samhälle, genom att de ständigt gör dessa gestaltningar.

Syfte & frågeställning

Nyhetsvärderingen idag är beroende av flera olika faktorer. Dels behöver media ta hänsyn till hur man lockar läsare, dels behöver de ta hänsyn till vad som kan anses vara allmänväsentlig information (Strömbäck, 2019, s. 173). I ett förändrat medieklimate där redaktioner drabbas av svårare ekonomiska faktorer än tidigare tror vi att nyhetsvärderingen påverkas. Studiens övergripande syfte är att undersöka om någon av våra valda nyheter fått större medial uppmärksamhet än den andra, och i så fall på vilket sätt. Studien kommer att undersöka gestaltning, ordval och utrymme.

Med ovanstående i åtanke kommer studien att utgå från följande forskningsfrågor:

1. Hur rapporterades Titan-ubåtens försvinnande i fem svenska webbtidningar i jämförelse med olyckan på båten Adriana på Medelhavet samma vecka? Och vilka likheter och skillnader (om några) finns mellan gestaltningar och utrymme för de två olika nyheterna?
2. Hur kan eventuella skillnader i rapporteringen förstås mot bakgrund av nyhetsvärderingens principer?
3. Bidrar gestaltning, budskap och ordval i artiklarna till en potentiell andrafiering och i sådana fall hur?

Tidigare forskning

Forskningsområdet som ligger till grund för denna studie är baserat på tidigare forskning om framför allt nyhetsvärdering och gestaltningar i medierna. Majoriteten av forskarna har använt samma eller liknande metoder som vi ämnar att göra, med undantag för den studien som också har ett inslag av kvalitativa intervjuer med journalister. Studierna varierar från strikt statistik över nyhetsflöden till forskarnas egna tolkningar av innehållet i artiklar. Ibland så djupt som på ord- och satsnivå. För den gestaltande delen är en stor del av materialet inhämtat från forskare som fördjupat sig i nyheter om diverse katastrofer eller migration. Här

skiljer sig alla studier från varandra då forskarnas egna åsikter och tolkningar legat till grund för resultatet. Detta gör att vi har flera olika tolkningar och analyser att luta denna studies resultat mot.

Matthews (2019, s. 386) redogör i sin artikel "Cultural otherness and disaster news: The influence of western discourses on Japan in US and UK news coverage of the 2011 Great East Japan Disaster" för exempel på vilken representation som Japan fick i nyhetsflödet i USA och Storbritannien när jordbävningen samt tsunamin utbröt där år 2011. Detta gör han genom en kritisk diskursanalys. Även om denna artikel berör två helt olika händelser, kan forskningen ge oss en bra referensram och utgångspunkt när vi sedan jämför katastrofen vid ubåten Titan och massdöden vid fiskebåten på Medelhavet. I studiens slutsatser kommer Matthews (2019, s. 386) fram till att det fanns en kulturell ram som användes frekvent av medierna i rapporteringen om Japan. Flera olika nyhetstexter underströk kulturell andrafiering samt olikheten mellan den japanska befolkningen och USA:s befolkning samt Storbritanniens befolkning sett till kulturen de lever i.

Detta blev extra tydligt i vissa rapporteringar där amerikanska och brittiska medier använde japansk kultur som en förklaring till varför vissa japaner uttalade sig på ett visst sätt. Men författarna underströk också att denna kulturella skillnad fanns mellan japaner och västländer. Det blev också tydligt när författarna beskrev hur japanerna levde igenom krisen, där stereotyper används för att beskriva befolkningen som till exempel att japanerna är ett lugnt folk. Denna gestaltning gör att japanerna lätt kan uppfattas som "den andre" (Matthews 2019, s. 386–388).

För att bygga vidare på Matthews forskning, som nästan endast fokuserar på kulturell andrafiering, finns en vetenskaplig artikel från 2017 skriven av doktor Ester Greussing och professor Hajo G. Boomgaarden i "Journal of Ethnic and migration studies". Artikeln "Shifting the refugee narrative? An automated frame analysis of Europe's 2015 refugee crisis" har fokus på att identifiera vilka typer av gestaltungsramar som användes mest mellan 2015–2016 i sex olika österrikiska tidningar. Den innehållsanalys som författarna redogör för är gjord med stöd av datorer då urvalet översteg 10 000 artiklar och ledare från de sex tidningarna. I urvalet av tidningar är även tre populärpress-tidningar inkluderade för att kunna täcka hela den österrikiska befolkningens nyhetskonsumtion. De andra tre är enligt författarna kvalitetstidningar (Greussing & Boomgaarden 2017, s. 1749). De gestaltungsramar som forskarna identifierat handlar primärt om vilka ordval som använts och i vilken kontext till

flyktingkrisen detta sker. I förhand valde forskarna att fokusera på en stor mängd specifika ord som ofta används i skrivelser om nyheter under flyktingkrisen år 2015–2016 (Greussing & Boomgaarden 2017, s. 1754–1756).

Forskarna identifierade åtta olika vanligt förekommande ramar när det talades om flyktingar i tidningarna: bakgrund, mänskligt intresse, ekonomisering, säkerhet, kriminalitet med flera. Sammanfattningsvis var de vanligaste gestaltningarna om ekonomisering och säkerhet. Traditionell tabloidpress använde stereotyper för att uttrycka att flyktingarnas ankomst kan ha ekonomiska konsekvenser för Österrike och hela Europa. I gestaltningen om säkerhet handlade det ofta om att flyktingarna kan utgöra ett hot för säkerheten på kontinenten, eftersom flyktingarna anses vara en ”okontrollerbar massa människor”. Den tredje gestaltningen handlade om att göra flyktingarna till offer och ofta användes flyktingarnas röster i artiklarna för att förstärka detta vilket fick forskarna att ifrågasätta författarnas objektivitet. Gestaltningen om kriminalitet visade att flyktingarna också porträtteras som en grupp problemorienterade individer och bygger på fördomar om främmande människor (Greussing & Boomgaarden 2017, s. 1756–1763).

Mycket av forskningen bygger på gestaltningar. Men det finns även studier som ämnar att ge en översikt över vad som faktiskt är problemet i nyhetsrapporteringen. Det behöver inte nödvändigtvis vara specifika gestaltungsformer. Ett exempel på sådan forskning är ”Press Coverage of the Refugee and Migrant Crisis in the EU: A Content Analysis of Five European Countries”. Det är en rapport beställd av UNHCR från Cardiff School of Journalism där man undersökte vad som var den drivande kraften bakom medias rapportering och bevakning av flyktingar år 2014 och 2015. År 2014 var 200 000 människor på flykt över Medelhavet och flera av dessa dog på vägen. Genom att gå igenom tusentals artiklar från spanska, italienska, tyska, brittiska och svenska medier undersöktes skillnaden i rapporteringen om dessa utifrån ett antal valda faktorer. I studien kom man fram till att den svenska pressen var mest positiv gentemot flyktingar och migranter men att man också lyfte Sverigedemokraternas åsikter ofta. Minst positiv var den brittiska pressen. Forskningen hittade stora skillnader i användandet av vilka källor som kommer till tals och i hur media rapporterade om anledningarna till att så många flyr. Språket varierade också, exempelvis använde man i italienska medier ofta nedsättande termer som ”en flodvåg av desperata flyktingar”. I Sverige och Tyskland användes ofta orden ”flykting” och ”asylsökande” medan man i Spanien använde ordet invandrare. Övriga länder använde ordet migrant. Tonen i artiklarna satte även prägel på hur debatten i landet såg ut (Berry, Garcia-Blanco & Moore 2016) Forskningen är

användbar när vi undersöker hur språket används i artiklar om Titan jämfört med artiklar om Adriana.

I studien "Media coverage of the "refugee crisis": A cross-European perspective" (Georgiou & Zaborowski 2017) har forskarna undersökt europeisk medias bevakning av de migranter som anlände under 2015 och medias framställning av "vi" och "dem" och då på den övergripande diskussionen om migranter i media genom textanalys. Medierna i studien är från Tjeckien, Frankrike, Tyskland, Grekland, Ungern, Irland, Serbien och Storbritannien. I studien såg man att flykten av människor under 2015 ofta benämndes som en "flyktingkris" eller migrantkris". Författarna såg också att media till stor del framställt migranterna som "utanför" jämfört med européer. I rapporteringen var media snarare misstänksamma än empatiska mot migranterna och dessutom var det sällan någon av dessa fick komma till tals utan de valda medierna pratade om flyktingarna som offer. Sammanfattningsvis vill Europarådet erbjuda stöd och utbildning till journalister för att främja en mer nyanserad och vänligt inställd bild till flyktingar och migranter. Vi tror att denna studie kan vara användbar då den går i linje med vår hypotes att det finns en skillnad i hur media rapporterar om de 650 flyktingar som dog på migrantbåten Adriana och de miljonärer som dog på ubåten Titan.

Teoretisk ram

Nyhetsurval & Nyhetsvärdering

Nyhetsurval och nyhetsvärdering behandlas ofta som synonymer även om dessa begrepp syftar på olika saker. Hur man värderar en nyhet i det redaktionella arbetet är visserligen kopplat till urvalet som sker på redaktionen men sambandet mellan nyhetsvärdering och nyhetsurval är komplext. Vissa dagar kan det finnas flera möjliga nyheter där flertalet sällas bort på grund av mediernas begränsade format, på samma sätt kan nyheter med lågt nyhetsvärde värderas högt dagar då det i övrigt är nyhetstorka (Strömbäck 2019, s. 173)

Teorier om nyhetsfaktorer

Inom forskningen finns det enligt Strömbäck (2019, s.173) ett antal begrepp för att försöka förklara vad som blir en nyhet. Nyhetsvärderingskriterier, nyhetsvärden och nyhetsfaktorer är några av dessa begrepp. I denna uppsats kommer kriterierna att kallas för nyhetsfaktorer. Den mest framträdande studien inom denna typ av forskning är enligt Strömbäck (2019, s. 175) "The structure of foreign news" av Galtung och Ruge (1965). Studien identifierade 12 nyhetsfaktorer där elitpersoner, överraskningar och frekvens är exempel på faktorer som gör

att nyheter värderas högre. Dessa exempel är också de som kommer att vara mest användbara för analysen av vårt resultat.

Vidare har det enligt Strömbäck (2019, s. 173) gjorts undersökningar där svenska journalister medverkat där man tagit reda på vilka faktorer som spelar in i nyhetsvärderingen, faktorerna som tagits fram då är följande:

1. Att händelsen är sensationell och oväntad
2. Att händelsen är dramatisk och spännande
3. Att det handlar om en exklusiv nyhet (Strömbäck 2019, s. 173)

När man däremot frågat journalisterna vilka faktorer som bör ha störst betydelse för nyhetsvärderingen har listan sett annorlunda ut:

1. Att händelsen gör människor medvetna om missförhållanden i samhället
2. Att händelsen har konsekvenser för människors vardagsliv
3. Att händelsen ökar människors insikter och kunskaper (Strömbäck 2019, s. 174).

Teorier om nyhetsurval

Nyhetsmedierna befinner sig ständigt i ett spänningsfält mellan demokrati och marknad och nyhetsfaktorerna listade ovan behöver därför inte alltid vara det enda som avgör vad som publiceras. Som en del av demokratin förväntas nyhetsmedier förmedla information som ger människor möjlighet att självständigt kunna ta ställning i samhällsfrågor, här spelar även nyhetsmediernas legitimitet en viktig roll och att de ger en rättvis och oberoende bild av verkligheten. Som en del av marknaden konkurrerar nyhetsmedier dessutom om publikens uppmärksamhet. Detta bör finnas i åtanke när man granskar de nyheter som publiceras. Konkurrensen bidrar till att medier behöver hålla nere kostnader samtidigt som man bibehåller förmågan att locka till sig den typ av publik som annonsörerna är intresserade av att nå (Strömbäck 2019, s. 177). Vid sidan av resurser och kostnader behöver nyhetsmedier förhålla sig till två viktiga styrfält:

- **Betydelse** som styrfält handlar om föreställningar om vad publiken behöver veta (Strömbäck 2019, s. 177).
- **Intresse** som styrfält handlar om föreställningar om vad publiken vill veta (Strömbäck 2019, s. 177).

Mycket talar för att nyhetsurvalet länge präglats av betydelse som styrfält, detta har till stor del berott på att konkurrensen om människors uppmärksamhet varit begränsad. Men under senare år har intresset som styrfält fått mer och mer plats i media (Strömbäck 2019, s. 177)

Gestaltningsteori

För att kunna förstå och förklara sambandet mellan journalistik och människors bild av verkligheten kan ”framing” eller ”gestaltningsteorin” vara en bra grund. Medierna skapar, förmedlar och upprätthåller bilden av vår omvärld och med detta i åtanke blir det svårt att förbigå gestaltningsteorin. Grunden i gestaltningsteorin är kommunikationens roll för hur människor förstår sin omvärld (Shehata 2019, s. 342.) Ett annat exempel är att det handlar om vilka medvetna samt omedvetna val som redaktionerna gör så att vissa specifika perspektiv visas. Vidare kan man säga att det handlar om urval och uppmärksamhet. Värdeladdade ord, vilka källor som får komma till tals och vinkeln på specifika artiklar är några exempel på framing-verktyg (Shehata 2019, s. 342–343).

Andrafrisering

Det har blivit alltmer accepterat inom medieforskningen att medier konstruerar en verklighet snarare än att spegla den ”som den är”. Detta trots att traditionella medier gärna hävdar det förstnämnda. Inom denna typ av forskning konstateras ofta att journalistiken hjälper till att upprätthålla och förstärka splittringen och diskrimineringen i samhället och begrepp som ”andrafrisering” hamnar i fokus (Nord 2019, s. 312). Med hjälp av innehållsanalysen har det argumenterats för att medier främjar ett bättre ”vi” och ett jämförelsevis sämre ”dem” (Nord 2019, s. 312).

Kritiker mot fenomenet ”vi” och ”dem” menar att forskningen har nått en återvändsgränd och behöver nya ansatser för att kunna förklara komplexa sociala företeelser och att dessa inte går att förklara enbart med andrafrisering. Här menar man att nyhetsmedielogiken och nyhetsvärde är eventuella förklaringar snarare än strukturell diskriminering (Nord 2019, s. 312).

Metod och material

För att besvara rapportens forskningsfrågor användes en kvantitativ innehållsanalys och en kvalitativ textanalys i en metodtriangulering. Detta tillvägagångssätt är fördelaktigt då de båda metoderna överlappar varandra. Karlsson och Johansson (2021, s. 173) nämner att vid mån av tid och utrymme samt att de kvalitativa frågorna går att komplettera med den kvantitativa metoden, så kan man göra en metodtriangulering. Den fyller några av de kritiska

hål som den kvantitativa metoden har när det kommer till objektivitet och att människor tolkar innehåll olika (Karlsson & Johansson 2021, s. 172–173). Den kvalitativa innehållsanalysen är tänkt att svara på hur stor publicitet vardera nyheten fått. Antalet artiklar undersöktes och även hur nyheterna gestaltades med hjälp av att koda värdeladdade ord, aktörer i texten och hur offren beskrivs. Vi bestämde oss tidigt för att den kvantitativa metoden skulle fungera som ett komplement och ge en helhetsbild av den kvalitativa forskningsmetoden. Karlsson och Johansson (2021, s. 171) hävdar att en kvantitativ innehållsanalys kan vara fördelaktig när man vill se i vilken utsträckning eller frekvens något förekommer, samt att man kan se likheter och samband i olika medieinnehåll. Exakt det har varit tanken med den kvantitativa delen för denna uppsats.

Till en början var tanken att endast tillämpa en kvantitativ undersökning. Men efter genomförda pilotstudier togs beslutet att både kvantitativa och kvalitativa metoder fungerar på detta uppsatsämne. Nedan följer en närmare beskrivning av hur dessa metoder fungerar.

Kvantitativ innehållsanalys

En kvantitativ innehållsanalys är den metod som oftast används när man vill mäta i vilken mängd något förekommer eller i vilka samband som den valda variabeln förekommer. Enkelt uttryckt fokuserar metoden på att mäta frekvens, det vill säga i vilken utsträckning en vald variabel förekommer. Ett annat sätt att beskriva det är att metoden används primärt för att undersöka ”det manifesta innehållet”. Det manifesta innehållet som undersöks i denna uppsats är observerbara meningar, ord och bokstäver som publicerats i diverse artiklar från *Aftonbladet*, *Dagens Nyheter*, *Expressen*, *Göteborgsposten* och *Svenska Dagbladet*.

Skillnaden mellan denna metod och den kvalitativa metoden är att denna inte förmår att ”läsa mellan raderna”. Det vill säga att metoden inte är optimerad för att ta hänsyn till kontext, egen tolkning och intertextualitet. Att kvantifiera innehållet innebär att översätta det manifesta innehållet till siffror och göra det till mätbara data. Efter databehandlingen som görs kan sedan generella slutsatser dras med hänsyn till övergripande mönster och frekvens (Karlsson & Johansson 2021, s. 171–172). Dessa generella slutsatser jämförs sedan med varandra utan att ha forskarens åsikter som bakomliggande faktor.

Fördelen med denna metod är att den fungerar bra när vi systematiskt och så objektivt som möjligt vill undersöka en stor volym av artiklar. I vårt fall är det 165 artiklar som undersöks och det hade tagit alldeles för lång tid med en kvalitativ metod. I denna uppsats kommer

mängden artiklar undersökas, samt vilka ord som förekom mest, och även hur webbtidningarna valde att beskriva de inblandade kommer att kvantifieras.

Resultatet kan bli mer objektivt då det kvantifieras till siffror, men det ger oss inget utrymme att tänka på hur eller varför författarna skrev som de gjorde. Fördelaktigt är då att använda både kvantitativ och kvalitativ metod genom en så kallad metodtriangulering (Karlsson & Johansson 2021, s. 173). Detta har vi valt att göra då våra forskningsfrågor fokuserar på både mängd och frekvens i nyhetsflödet, men också hur och varför gestaltningar och ordval förekommer i flera av artiklarna.

Tillvägagångssätt

För att operationalisera vår studie utgick vi ifrån Karlsson och Johansson (2021, s. 180–185) som berör flera olika begrepp som använts i vår studie. Bland annat har vi skapat ett kodschema (se kapitlet bilagor) efter två separata pilotstudier vars variabler och variabelvärden är anknutna till studiens frågeställningar. Detta för att öka studiens generella validitet.

Enligt Karlsson och Johansson (2021, s. 182–183) är det bra att ha kodinstruktioner i kodschemat. Dessa instruerar kodare men visar också hur vi har tänkt när det kommer till själva kodningen av variablerna.

Vi har gjort interkodarreliabilitetstest tre gånger och med 10 procent urval av totalurvalet. Första gången noterades att variabelvärdena var felformulerade. Efter att vi reviderat flera av variabelvärdena gjorde vi om testet två gånger för att vara säkra på att vi hade minst 90 procent överensstämmelse. Detta gör också att objektiviteten för vår studie ökar, det vill säga, att resultatet blir ungefär detsamma oavsett vem som gör kodningen (Karlsson & Johansson 2021, s. 183).

Slutligen delade vi upp totalen av artiklarna (165) på två och började koda. När kodandet var klart återgick vi till våra forskningsfrågor för att kunna avgöra vilka tabeller vi ville ta fram.

Material och Urval - Kvantitativ innehållsanalys

Enligt Karlsson och Johansson (2021, s. 176) handlar det om att hitta och få åtkomst till innehållet, det vill säga de artiklar som senare ska analyseras i slutet på studien när det kommer till material och urval för en studie.

Här hade vi först en plan att använda mediearkivet Retriever Research, men vi insåg att alla artiklar inte dök upp i databasen och artiklar från *Dagens Nyheter* föll bort. Det resulterade i att vi fick betala för att få åtkomst till fyra av fem medier. Flera artiklar var till exempel genren: *Aftonbladet PLUS* eller *Expressen Premium*. Vi fick därför samla in materialet från alla separata hemsidor, med samma sökord.

Enligt Karlsson och Johansson (2021, s. 178–179) finns flera olika sätt att bestämma urvalet på, vissa är bättre än andra. Det vi landade i när det kommer till medierna var ett stratifierat och strategiskt urval. Vi bedömde dessutom att det finns goda teoretiska skäl till det valet. Vi ville ändå jämföra de olika medierna med varandra. Detta urval användes eftersom majoriteten av publikationerna i landet inte skriver om båten *Adriana* och ubåten *Titan*. Vi fick därför separera medierna efter digitala källor och efter de tidningar som faktiskt skrivit om händelserna. Utefter detta användes ett totalurval av alla analysenheter vilket gjorde att även debattartiklar räknades in. Dels valde vi att behålla debattartiklarna för att de ligger till grund för den omnämnda samhällsdebatten som gav inspiration till denna studie, dels för att se om debattartiklarna skiljer sig från nyhetsartiklarna. Medierna som undersöktes var *Dagens Nyheter*, *Expressen*, *Svenska Dagbladet*, *Aftonbladet* och *Göteborgsposten*.

Vid valet av publikationer har vi också tagit hänsyn till om det är dags- eller kvällspress samt politisk inriktning.

Vi behöll även artiklar från TT - Nyhetsbyrån. Motiveringen till detta var att vi utgick från att varje separat publikation valt att publicera det materialet och att detta i sig kan bidra till ett intressant resultat. Vissa av artiklarna är identiska, men under olika publikationer. Dessutom valde vi att behålla artiklar som också väldigt kort nämner en av händelserna. Det var inte alls många, men ett exempel är en artikel från Svenska Dagbladet om Greklands premiärminister Kyriakos Mitsotakis (Svenska Dagbladet 2023a) Hela artikeln handlar egentligen om premiärministerns valseger, men en av valfrågorna hade med båten *Adriana* att göra.

Kvalitativ textanalys

Redan i Karlsson och Johanssons (2021, s. 172) kapitel om kvantitativ innehållsanalys, en helt annan metod, nämner författarna de fördelar med den kvalitativa metoden och hur den kvantitativa skiljer sig från den. De nämner bland annat att den kvalitativa metoden har en förmåga att kunna ”läsa mellan raderna”, ta hänsyn till kontext och intertextualitet men även ge rum åt forskarens egen tolkning. Ledin och Moberg (2021, s. 194–195) ger en annan bra förklaring till varför en kvalitativ metod fungerar bra. Det handlar om att undersöka texter ur

ett språkligt perspektiv. Då kan man komma åt de underliggande värderingar som finns i texten. Metoden består i grunden av en konstruktivistisk tradition där allt är kopplat till kontext. Vi undersöker syftet, speciella ord, pronomen, intertextualitet, relationen till oss som läsare. Vidare för att genomföra en kvalitativ textanalys, måste man därför dekonstruera texten både på sats- och ordnivå för att komma åt det man söker.

Material och urval - Kvalitativ textanalys

De tio artiklarna som ligger till grund för vår kvalitativa analys är utvalda efter förbestämda kriterier. Vi har två händelser att analysera och behöver därför två artiklar per webbtidning. Många av artiklarna som finns utspridda över samtliga av våra valda medier är skrivna av TT-nyhetsbyrå och matchar dessvärre varandra. För att vi inte ska analysera samma artikel flera gånger har vi därför valt att inte använda oss av TT-artiklar i den kvalitativa delen. Artiklarna som analyseras är således den första artikeln som förekommer i respektive mediers nyhetsflöde (som inte är publicerad av TT). Då de allra första artiklarna i majoriteten av tidningarna är skrivna av TT, har det ibland gått flera dagar sedan respektive olycka inträffade. Detta har vi bestämt för att också kunna analysera längre och djupare artiklar. Ett tydligt mönster vi såg var att artiklarna hade mer innehåll när det hade gått några dagar efter varje olycka.

Ett undantag gjordes däremot i urvalet av materialet. Svenska Dagbladet hade endast artiklar av TT om olyckan vid migrantbåten Adriana. Eftersom den webbtidningen var den enda som saknade författare, valde vi att ta en TT-artikel därifrån, så att en fullständig analys kunde genomföras. Detta gör att urvalet slutligen blir 10 analysartiklar, en om vardera olycka från samtliga av uppsatsens fem svenska webbtidningar.

Metodkritik

Det finns flera nackdelar med de två redovisade metoderna för det föregående kapitlet. En av den största kritiken som kvantitativ metod får är att text som kodalas om till siffror missar något fundamentalt. Kontexten försvinner och likaså bakgrunden till det manifesta innehållet. En annan kritik är att kvantitativ metod operationaliseras för att skapa en så objektiv studie som möjligt. Vissa har påpekat att total objektivitet är omöjligt att uppnå, då människor alltid tenderar att tolka saker på olika sätt. Dessutom saknar en kvantitativ metod utrymme för personlig tolkning från forskarens sida (Karlsson & Johansson 2021, s. 172).

En annan kritik som kvalitativ metod har fått är att analyserna ofta flyter ihop med varandra (Ledin & Moberg 2021, s. 222).

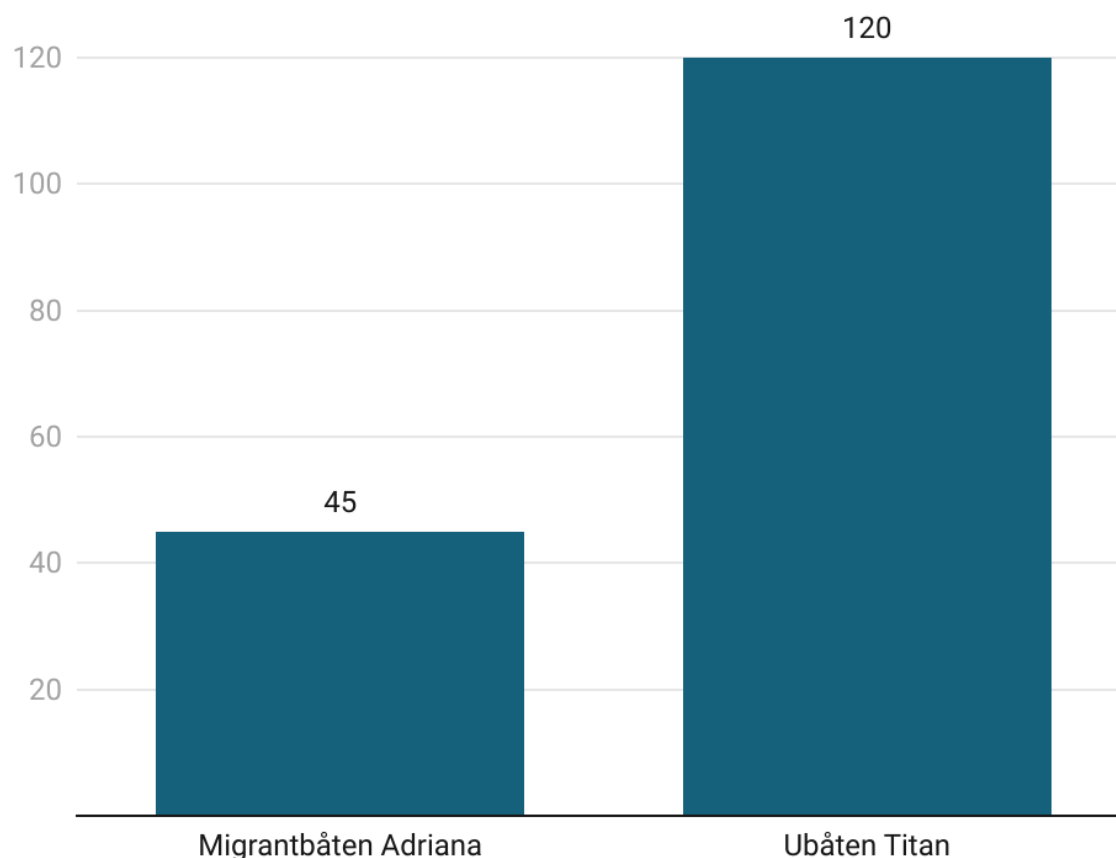
Etiska problem är något vi som forskare försökt att tänka mycket på. Det största etiska dilemmat vi stött på är hur vi ska benämna offren från Adriana. Vissa medier skriver migranter, medan andra skriver flyktingar.

Resultat kvantitativ innehållsanalys

Diagrammen som presenteras nedan är tänkta att ge översiktliga svar på uppsatsens forskningsfrågor som går att besvara med rätt val av teorier och metoder. Frågan om gestaltning är ett exempel på en sådan som inte går att besvara med en kvantitativ metod på följande sätt. Under varje diagram plockas ett antal resultat fram för förtydligande. Dessa är uppdelade för att sedan kunna jämföras och kompletteras med det kvalitativa resultatet, där resultatet är baserat på våra egna tolkningar.

Antal nyhetsartiklar fördelat på nyhetsämne

Tabellen visar mängden publicerade nyhetsartiklar för varje nyhetsämne mellan 2023-06-14 och 2023-07-30. Totala urvalet artiklar är 165 stycken.

Grafik: Eric Liljestränd & Fanny Cassel • Källa: Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Göteborgsposten. • Skapad med Datawrapper

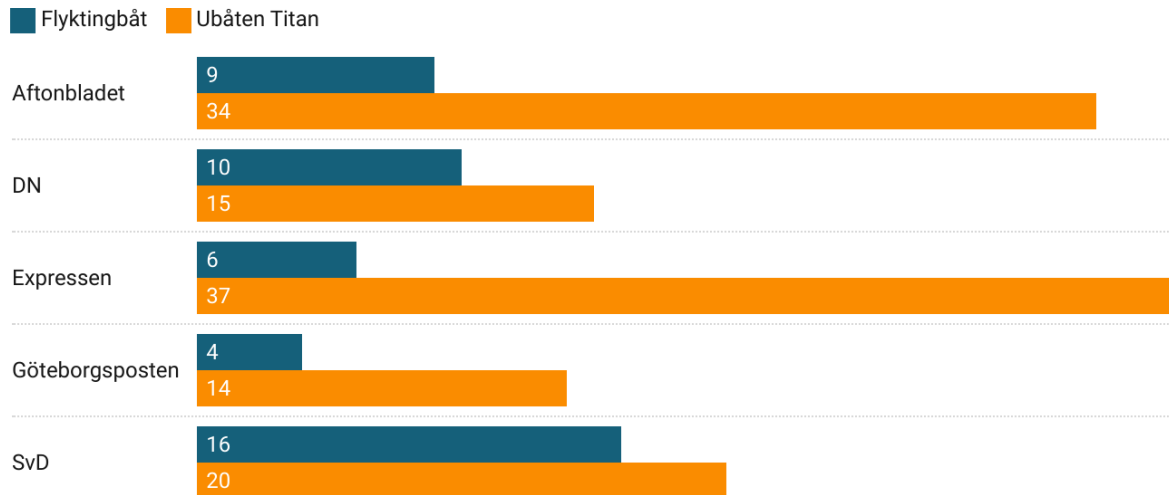
n= 165 artiklar. Figur 1.

Tabellen ovan (figur 1) visar antalet artiklar som publikationerna sammanlagt publicerat om vardera ämne. Resultatet visar att de valda medierna publicerat totalt 75 fler artiklar om Titan. Detta diagram behövs senare för att kunna göra ordentliga uträkningar på de följande diagrammen.

Diagrammet visar även att nyheten om migrantbåten Adriana uppenbarligen varit mindre prioriterad att ha i nyhetsflödet än den om ubåten Titan.

Antal artiklar fördelat på webbtidning

Nyhetsartiklar publicerade mellan 2023-06-14 och 2023-07-30. Totalt 165 nyhetsartiklar.

Grafik: Fanny Cassel & Eric Liljestrand • Källa: Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter, Göteborgsposten & Svenska Dagbladet • Skapad med Datawrapper

n= 165 artiklar. Figur 2.

Här (figur 2) kan vi se exakt hur många artiklar som publicerades om respektive nyhet samt hur många artiklar som totalt publicerades per publikation.

Aftonbladet och Expressen toppar listorna över mest publicerade artiklar på 43 vardera. Det betyder att deras 86 artiklar utgör ca 52 procent av alla publicerade artiklar för den valda tidsperioden. Det vi också kan se är att samtliga fem svenska webbtidningar publicerade fler artiklar om ubåten Titan än om migrantbåten Adriana.

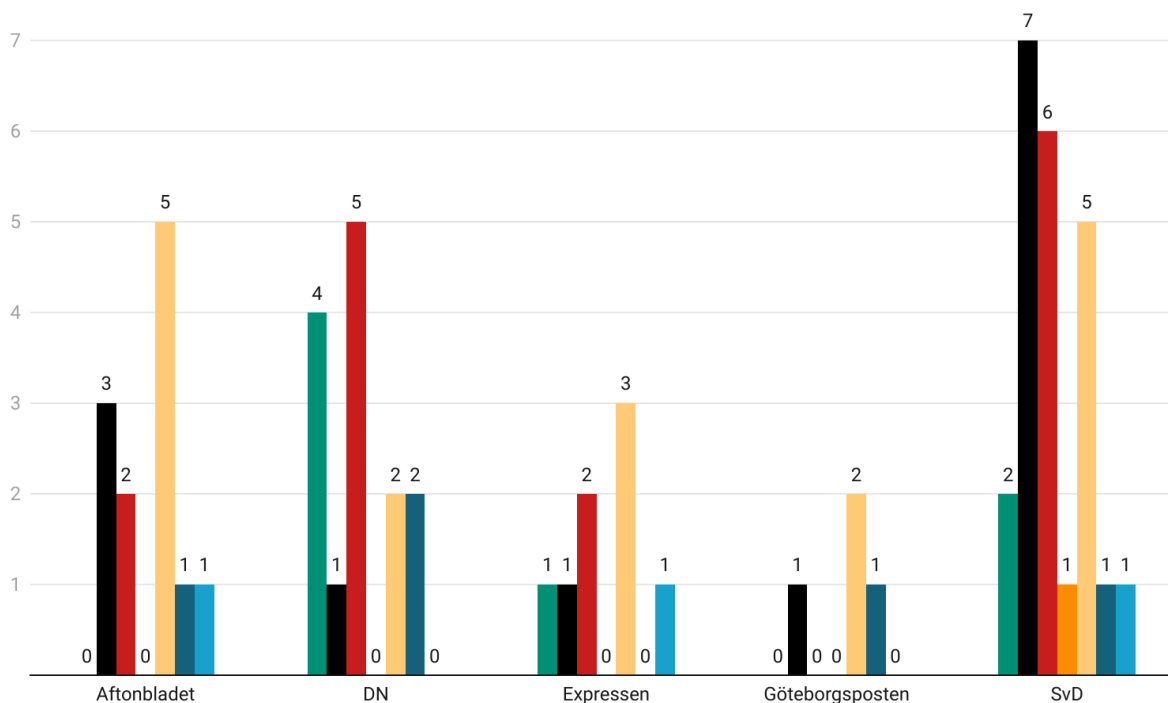
Samtidigt är Expressen den webbtidning som skrivit flest artiklar om ubåten Titan och den publikation som skrivit näst minst artiklar om migrantbåten Adriana.

Detta diagram bör vidare i resultatet användas för att dra ordentliga procentsatser till de mer ämnesspecifika diagrammen som följer i resten av det kvantitativa resultatet.

Vilka röster hörs i artiklar om migrantbåten Adriana?

Fördelat på publikation. Totalurval: 45 artiklar. Flera kriterier kan förekomma i samma artikel.

■ Familj eller vänner
 ■ Inga aktörer
 ■ Politiker
 ■ Expert/Forskare
 ■ Myndighet/Myndighetsperson
 ■ Offer/Överlevare
■ Övriga aktörer

Grafik: Fanny Cassel & Eric Liljestrand • Källa: Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Göteborgsposten • Skapad med Datawrapper

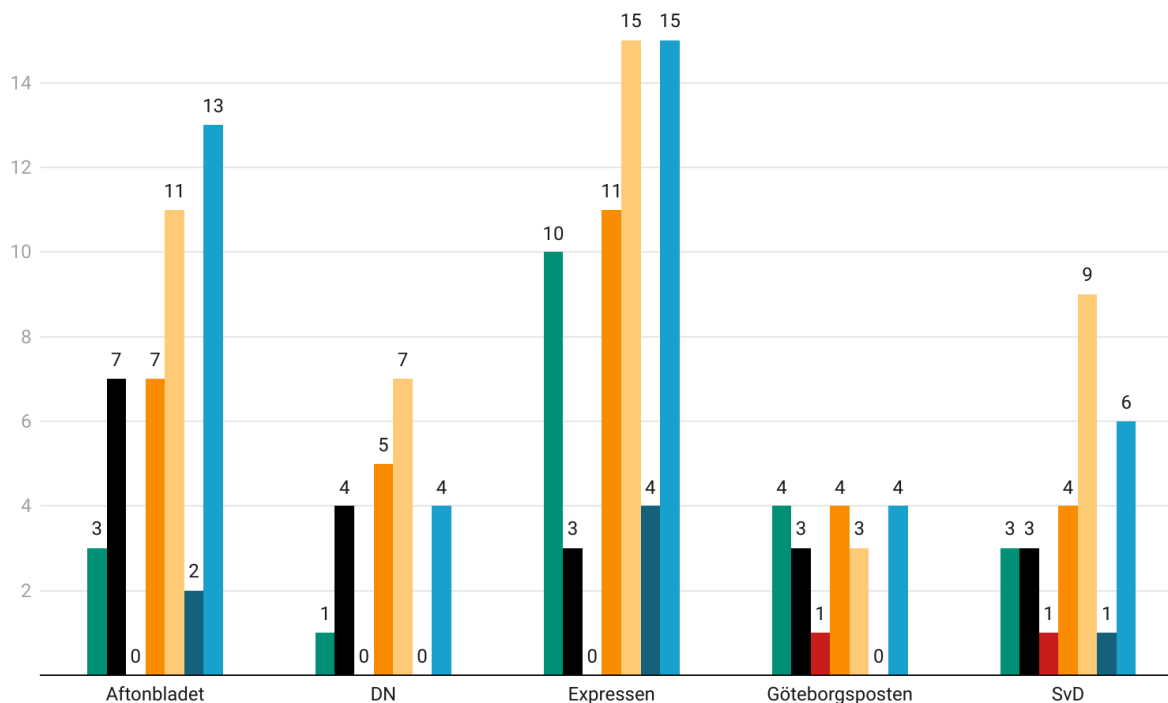
n=45 artiklar. Figur 3.

Här (figur 3) ser vi vilka röster som hörts i samtliga artiklar om migrantbåten Adriana utifrån våra förutbestämda variabelvärden. ”Inga aktörer” är ett variabelvärde som kan kännas förhastat, då det säkerligen finns andra aktörer utöver de variabelvärden vi tagit fram. Däremot är variabelvärdet säkert att ha med i resultatet då andra möjliga aktörer, som inte uppfyller de andra variabelvärdena, är medräknade i ”övriga aktörer”. Det betyder att det verkligen inte fanns några andra aktörer som fick sin röst hörd i artiklarna. Gemensamt för alla publikationer var det i cirka 29 procent av fallen som ingen aktör fick sin röst hörd i artikeln. I näst intill 7 procent av artiklarna fick en övrig aktör sin röst hörd. Med övriga aktörer är allt som inte stämmer in på övriga variabelvärden. I de flesta fall var det kändisar eller influencers. Endast en expert eller forskare fick komma till tals i 45 artiklar. Det motsvarar cirka 2 procent av artiklarna. Vid fem tillfällen fick offer eller överlevande komma till tals genom citering. Det motsvarar cirka 11 procent av artiklarna. I cirka 16 procent av artiklarna fick familj eller vänner sina röster hörda.

Vilka röster hörs i artiklar om ubåten Titan?

Fördelat på publikation. Totalurval: 120 artiklar. Flera kriterier kan förekomma i samma artikel.

■ Familj eller vänner
 ■ Inga aktörer
 ■ Politiker
 ■ Expert/Forskare
 ■ Myndighet/Myndighetsperson
 ■ Offer/Överlevare
■ Övriga aktörer

Grafik: Fanny Cassel & Eric Liljestrand • Källa: Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Göteborgsposten • Skapad med Datawrapper

n=120 artiklar. Figur 4.

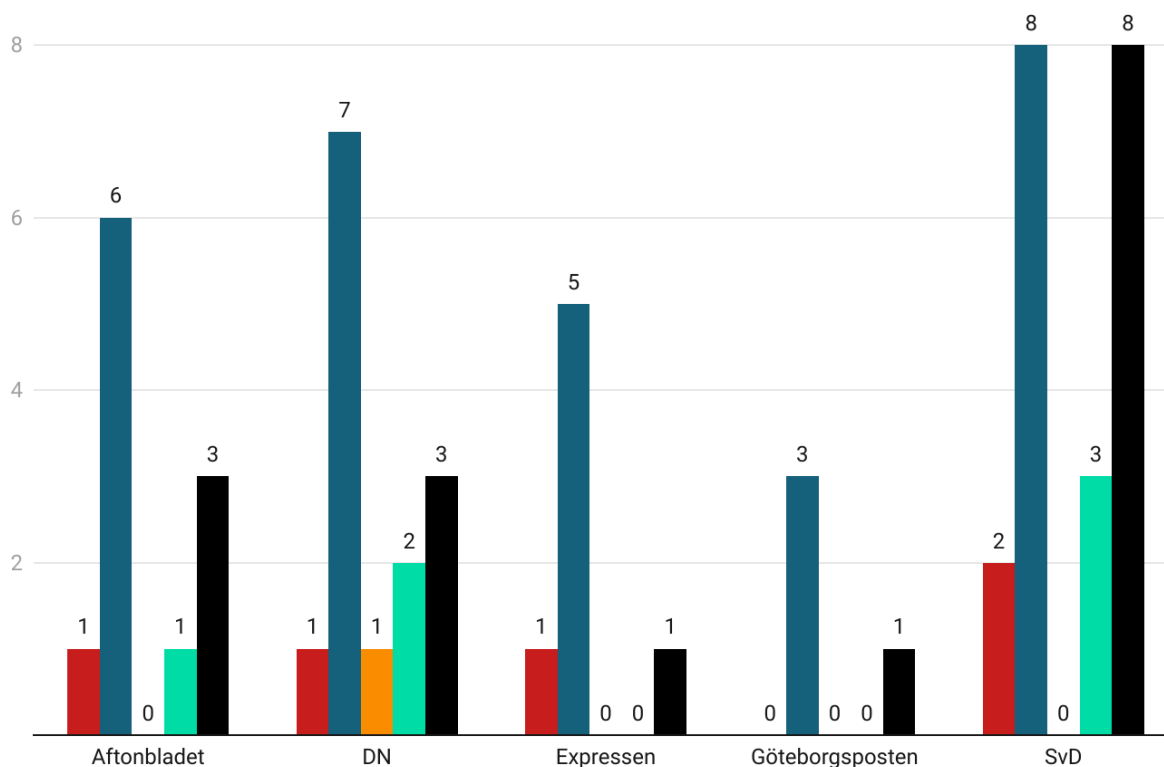
Ovan visas den statistik som samlats in på samma sätt som i figur 3 (se figur 3) och efter samma variabelvärden. Den stora skillnaden är urvalet av artiklar. 45 artiklar om migrantbåten Adriana och 120 artiklar om ubåten Titan. Resultatet är som följer:

Gemensamt för alla publikationer var det i cirka 17 procent av fallen som ingen aktör fick sin röst hörd i artikeln. I 35 procent av artiklarna fick en övrig aktör sin röst hörd. Med övriga aktörer är allt som inte stämmer in på övriga variabelvärden. I de flesta fall var det kändisar eller influencers. I nästan 26 procent av alla artiklarna, det vill säga mer än en fjärdedel av artiklarna fick en expert eller forskare kommentera händelsen. I cirka 6 procent av artiklarna blev offren på ubåten Titan citerade. Det är en procentsats som är fem procentenheter mindre än det resultatet från migrantbåten Adriana. I cirka 18 procent av artiklarna fick familj eller vänner sina röster hörda.

Vilken information ges om offren vid migrantbåten Adriana?

Fördelat på publikation. Totalurval: 45 artiklar. Flera kriterier kan förekomma i samma artikel.

■ Namn ■ Ursprung ■ Arbete ■ Familjär relation ■ Uppfyller inte någon av variablerna

Grafik: Fanny Cassel & Eric Liljestrand • Källa: Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Göteborgsposten • Skapad med Datawrapper

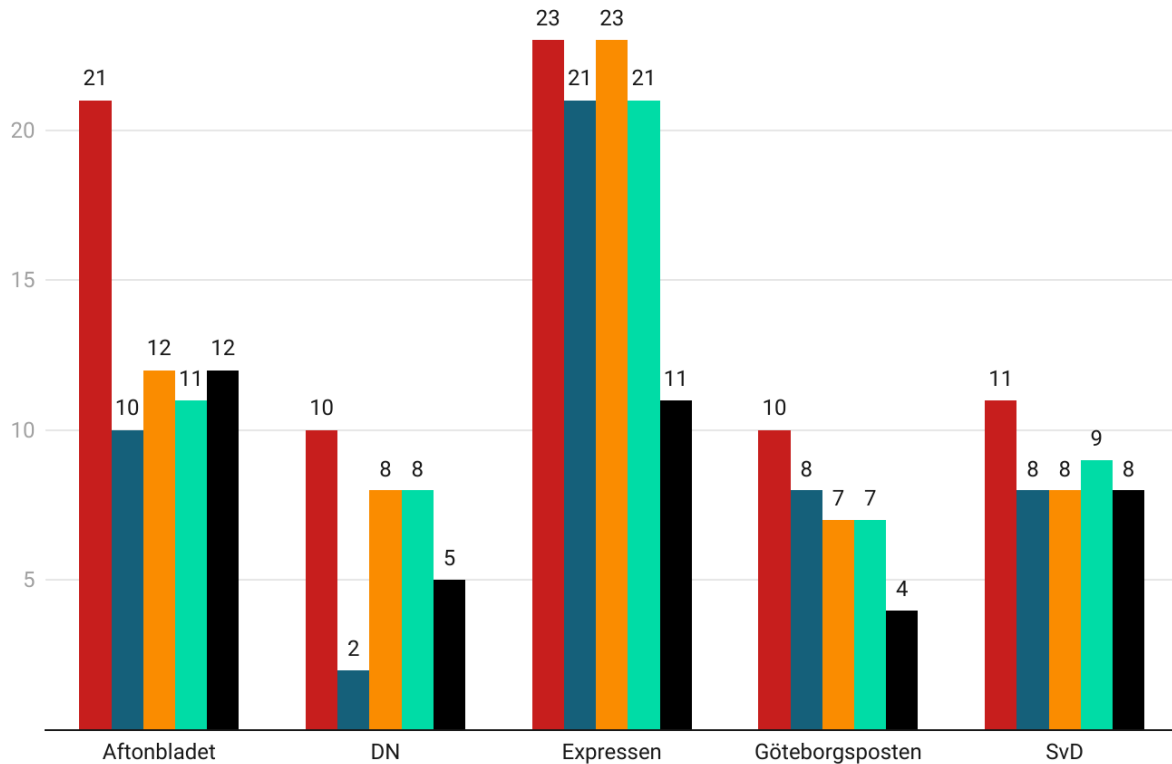
n=45 artiklar. Figur 5.

I dessa diagram visas vilken information som presenterats om offren vid respektive olycka. Som vi ser i denna graf (figur 5) är ursprung den vanligaste informationen vi fick om offren vid migrantbåten Adriana. Följt av variabelvärdet som inte uppfyller någon av de tidigare värdena. I cirka 64 procent av artiklarna får vi veta offrens ursprung. I cirka 11 procent av artiklarna får vi veta namnet på åtminstone ett av offren och i cirka 13 procent av artiklarna får vi veta vilken form av relation åtminstone ett offer har till en annan person. Det kan vara allt från att offret är syskon, förälder eller släkting till en annan person.

Vilken information ges om offren vid Ubåten Titan?

Fördelat på publikation. Totalurval: 120 artiklar. Flera kriterier kan förekomma i samma artikel.

■ Namn ■ Ursprung ■ Arbete ■ Familjär relation ■ Uppfyller inte någon av variablerna

Grafik: Fanny Cassel & Eric Liljestrand • Källa: Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Göteborgsposten • Skapad med Datawrapper

n=120 artiklar. Figur 6.

Här (figur 6) är siffrorna större, men det beror också på mängden publicerade artiklar. Det som står ut lite extra här är att vi får veta deras arbetssituation betydligt oftare än de vid migrantbåten Adriana. I följande stycke presenteras ett resultat i jämförelse av de resultaten som togs ut specifikt från figur 5.

I cirka 41 procent av artiklarna får vi veta ursprunget på offren från ubåten Titan. I nästan 63 procent av artiklarna får vi veta namnet på åtminstone en av de fem besättningsmännen från ubåten och i cirka 47 procent av artiklarna får vi veta vilken form av relation åtminstone ett offer har till en annan person. Det kan vara allt från att offret är syskon, förälder eller släkting till en annan person.

Resultat kvalitativ textanalys

Detta resultat från vår textanalys ska tolka innehållet av 10 utvalda artiklar som alla är publicerade i mycket nära anslutning till händelsen. Den kvalitativa textanalysen ska därför ses som ett komplement till resultatet ur vår kvantitativa undersökning, där resultatet visar data utifrån strikta variabler.

Rubrikernas dolda budskap

Artiklarnas dolda budskap genom rubriksättningen är mångsidig på flera olika sätt. Vissa rubriker som till exempel ”Experternas teorier...” (Nilsson 2023) pekar enligt vår tolkning på att budskapet är att informationen som ges är ofullständig och osäker. Därför behövs texten att läsas med hög varsamhet. Ordvalen som ”hundratals” och ”de kan ha hänt” bidrar framför allt till denna tolkning. Andra artiklar har starka ord som ”förtvivlan” och ”skräck” och formulerar på så sätt ett budskap av oro, skräck, ovisshet samt obehag kring händelserna. Det finns flera exempel på detta:

”Skräck i Grekland: Barn och gravida under däck” (Mossige-Norheim 2023)

”Förtvivlade anhöriga väntar på besked” (SvD 2023b)

Sedan finns det liknande artiklar, och ibland samma artiklar, som förmedlar flera dolda budskap samtidigt. Allvaret som kan tolkas...

En annan artikel ”Försvunnen Titanic-ubåt...” (Dahlström & Turku 2023) formulerar budskapet av att nyheten är av stort allmänintresse samtidigt som den stärker spänningen av situationen. Kommer ubåten hittas? Försvunnen? Hur kan det ha hänt? Hur många är berörda? Det var bara ett axplock av frågor vi ställde oss när vi läste rubriken.

Vi märkte slutligen att de flesta artiklar som har ett dolt budskap i rubriken som ger en känsla av spänning eller ökat allmänintresse handlar generellt om olyckan vid ubåten Titan, medan de dolda budskapen om migrantbåten Adriana pekar på skräck och generellt starka känslor för andra människor.

Mänskligt intresse

Samtliga artiklar i vår textanalys har någon form av inslag av mänskligt intresse. Då handlar det ofta om att ge röster åt anhöriga till offren eller genom citat från överlevare från migrantbåten Adriana som i Saeed Alnahhals (2023) artikel ”Hundratals flyktingar befaras ha drunknat - Amir ångrade sig i sista stund”, där överlevaren Amir säger:

”Smugglarna ser inte dig som människa, för dem är du 4 000 amerikanska dollar i fickan så snart du kliver ombord och båten kör i väg”.

I vissa fall kommer offren från Titan till tals genom tidigare uttalanden offren gjorde inför resan. Genom dessa citat får vi som läsare en tydlig bild av hur situationen kan ha sett ut. Dessutom är flera av dem formulerade på ett sätt som gör att känslor av närhet och empati väcks hos oss. I Clas Svahns (2023) artikel ”Ubåt med turister försvunnen på väg till Titanic” citerar han Hamish Hardings tidigare uttalande från ett facebook-inlägg där Harding uttrycker stolthet och spänning att åka med som uppdragsspecialist på resan. Detta ger oss en mer nära relation till Harding, som vi nu i efterhand kan tycka mer synd om.

En känslomässig åsikt bildas på liknande sätt till offren i respektive olycka. Artiklarna fokuserar ofta på personliga erfarenheter och känslor från offer eller överlevande från olyckorna samt vilka konsekvenser som detta innebär för den berörda. Ofta är detta i form av det lidande som personerna får genomleva efter respektive olycka. I dessa fall är majoriteten av det mänskliga intresset väckt av citat från nära anhöriga eller experter som påpekar en händelse. Ett exempel är familjs uttalande:

”Senaste gången vi talades vid var för åtta dagar sedan och min fru berättade att hon gjorde sig redo för att gå på båten”, säger Kassem Abu Zeed (SvD 2023b).

Stereotypisering

Stereotypisering förekommer i vissa fall, men inte lika ofta som gestaltningen om mänskligt intresse. I migrantbåten Adrianas fall, beskrivs offren ofta som ett gemensamt dödstal i kontrast till att ge de namn och identiteter. Detta gör i sin tur att offren vid denna olycka ofta kan uppfattas som en homogen grupp. Det finns flera exempel på detta som redan framkommer i rubriken. I Clara Knäpper Bohmans (2023) artikel inleds rubriken med: ”500 saknas...” Det var kanske inte hennes mening att stereotypisera personerna, men vår gemensamma tolkning är att det ändå blir en form av stereotypisering. Även Alnahhals (2023) artikel har en liknande rubriksättning, där ordet "hundratals" används för att beskriva en stor mängd människor i homogen form. Ibland beskrivs de avlidna också som offer för människosmugglare, som en kollektiv grupp som redan existerar i världen. Att man är människosmugglare, inte att man är verksam som smugglare.

En annan stereotypisering är att vissa författare väljer att kalla personerna för antingen flyktingar eller migranter. Det är ett problem vi tog upp under metodkritik, men som fortfarande är relevant att påpeka. I en artikel kallas personerna för flyktingar på en flyktingbåt, medan en annan säger migranter på migrantbåt.

Ansvarsgestaltning

Det framkommer också en tydlig ansvarsgestaltning i flera av artiklarna, där antingen skribenten eller citat-personer försöker antingen medvetet eller undermedvetet peka ut en eller flera aktörer som bär skulden för båda olyckorna. De tydligaste ansvarsgestaltningarna förekommer i artiklar om migrantbåten Adriana. Ett exempel är en artikel av Ebba Bergström (2023) från Göteborgsposten. Här pekas den grekiska kustbevakningen ut som direkt ansvarig då skribenten skriver att det kan vara de som i slutändan orsakade förlisningen av båten.

Det finns även exempel från artiklar om ubåten Titan. Dessa är inte lika tydliga som de gestaltningarna som finns i artiklar om migrantbåten Adriana, men efter vår analys, har vår tolkning varit att en undermedveten ansvarsgestaltning kan finnas. I några enstaka fall är det företaget Oceangate, som byggde ubåten, som pekas ut som potentiellt ansvarig för olyckan. Ett exempel är artikeln ”Ubåt på väg till Titanic försvunnen – tappade kontakten efter drygt en timme” (Mossige-Norheim, Åström & Israelsson 2023) där författarna inkluderar ett uttalande från Oceangate som menar på att de gör allt i sin makt för att hitta besättningen igen.

Vid flera tillfällen förstärks detta genom att låta experter eller forskare kommentera bristerna på ubåten samt deras oro för att den överhuvudtaget ska klara av resan.

I andra fall har vi tolkat det som att skribenten undermedvetet formulerat så att vi uppfattar det som att besättningen på ubåten bär ansvaret själva, då de visste vilka otroliga risker det innebar att genomföra färden ned till Titanic.

Ekonomiska konsekvenser

Även i denna gestaltungsform finns tendenser till att gestalta ekonomiska konsekvenser, både för individer, företag och myndigheter. Dock är denna gestaltning inte lika tydlig som de föregående. Dels har vi tolkat det som att offrens familj vid migrantbåten Adriana kan komma att lida stora ekonomiska konsekvenser. I Saeed Alnahhals (2023) artikel nämner överlevaren Amir även hur dyrt det var att resa med migrantbåten. Dels kan ekonomiska konsekvenser också inträffa i företaget som låg bakom ubåten Titan. Då är det möjligtvis i

form av olika framtida skadeståndsanspråk eller liknande rättsliga processer. Det finns inga tydliga tecken som tyder på detta, men det är en gemensam tolkning vi gjorde.

Även myndigheterna kan lida ekonomiska förluster efter vad som beskrivs som en ”båtkatastrof...” i Aftonbladets ena artikel om migrantbåten Adriana där den grekiska kustbevakningen visar på att de varit med om liknande händelser förut och att det inte brukar sluta lyckligt (Knäpper Bohman 2023). Det är en blandning av ansvars-gestaltning som i sin tur kan leda till ekonomiska konsekvenser för den grekiska kustbevakningen.

Detta skapar slutligen en framtida oro över att semestra på Medelhavet, och aktörer som inte ens är inblandade i händelserna kan lida ekonomiska förluster på grund av myndigheternas ageranden och uttalanden.

Röster i texten

Det vanligast förekommande i våra valda artiklar om Adriana och Titan är att myndigheter får komma till tals. Ofta handlar det om myndigheter, exempelvis kustbevakningen eller politiker. Till övriga aktörer hör anhöriga, demonstranter och företag. Demonstranterna är vanligast förekommande i sammanhang där de demonstrerar mot EU:s flyktingpolitik. Företagen som kommer till tals är oftast Ocean Gate som är företaget bakom ubåten Titan. När anhöriga får uttala sig i artiklar om Adriana så tycker vi oss se att man använder dessa citat för att förstärka den mänskliga gestaltningen i artikeln. Exempelvis så avslutar man Expressens artikel om Adriana (Mossige-Norheim, 2023) med följande citat från en anhörig vars fru var ombord på båten: ”De betalade 4 500 dollar för resan. Vi vill bara veta vad som hände dem. Och om de är döda vill vi som muslimer begrava dem”. Att låta citatet avsluta artikeln lämnar läsaren med en känsla som vi tror är ett medvetet val från författaren. I övrigt så bidrar citaten i artiklarna ofta till en typ av ansvars-gestaltning i form av vilka som får uttala sig. I flertalet av våra valda artiklar, exempelvis i Aftonbladets (Nilsson, 2023) uttalar sig ubåtsexperter om var bristerna finns i ubåtsbygget, detta lägger i sin tur ett ansvar hos Ocean Gate som tillverkat ubåten. I artiklar om Adriana kommer på samma sätt överlevare till tals där de menar att den grekiska kustbevakningen lämnat Adriana i sticket (Bergström 2023).

Värdeladdade uttryck

Olyckan med Adriana beskrivs ofta som ”katastrof” och anhöriga som ”förtvivilade” i våra valda artiklar, ofta liknas också båten med en ”flytande kista”. Detta skiljer sig från Titan där man enligt oss är sparsam med värdeladdade ord. Däremot nämner man ofta ursprunget av Shahzada Dawood och benämner honom som ”den pakistanske affärsmannen”. Detta är i sig inte värdeladdat men det går att ifrågasätta varför bara hans ursprung nämns i vissa av artiklarna. Författarna är ofta noga med att benämna Shahzada Dawoods son som ”tonårsson”. I artiklarna om Titan använder man ofta värdeladdade uttryck och ord som har med tid att göra, exempelvis ”en kamp mot klockan” eller ”tiden är knapp”. Utöver detta används värdeladdade ord kopplade till ubåtens försvinnande som exempelvis ”spårlöst”. Skillnaden i hur man använder värdeladdade ord för de båda ämnena skulle vi säga är att man vill poängtera att utfallet på Titan antagligen inte är positivt. Samtidigt vill man enligt oss förstärka artiklarna om Adriana med hjälp av kraftfulla ord som ”katastrof”. I en artikel där man använder ordet katastrof står det också att båten drev runt i sex timmar innan förlisningen skedde. Är det ett tecken på katastrof? Vår tolkning är slutligen att författaren förstärker situationen och sin egen agenda genom ordvalet.

Personlig information

I artiklarna om Adriana benämns ofta offren som ”650 försvunna människor”. Däremot väljer man att publicera namn och ålder på Ali Sheikhi 29 år i SvD:s artikel om olyckan (SvD 2023b). Denna artikel är dock TT-material. Dagens Nyheter väljer att lyfta fram Amir, han skulle varit ombord på båten men ångrade sig i sista stund. De citat man väljer att lyfta fram är exempelvis:

”Havet är mer barmhärtigt än arabiska ledare. Även om en resa över Medelhavet är förenad med fara så är det bättre än att bo i Libyen eller Syrien, men jag måste kanske fundera på det, säger Amir.” (Alnahhal, 2023)

Ovanstående citat poängterar att de som flyr inte har något val. Övriga citat som författare till våra valda artiklar väljer att lyfta fram från offer och anhöriga är av liknande karaktär, det vill säga att framställa händelsen som hemsk.

I artiklarna om Titan är namn och ekonomisk status den vanligaste informationen vi får om offren. Vanligt förekommande är också att man väljer att lyfta fram ursprunget på ”den pakistanske affärsmannen” och att han har en tonårsson. I ett antal av våra valda artiklar,

exempelvis i Dagens Nyheters artikel, så är det bara Hamish Harding och Nargeolet som omnämns och vilka intressen de har. Författaren refererar även till en facebookkommentar där Harding berättar att han är mycket nöjd över att få åka på resan (Svahn 2023). Varför de andra inte omnämns när besättningen är relativt liten förstår vi inte.

Analys

Resultaten av den kvantitativa och kvalitativa undersökningen visar på flera olikheter mellan rapporteringen om ubåten Titan och migrantbåten Adriana. Det handlar dels om hur mycket som rapporterades om vardera nyhet, men också hur aktörerna gestaltades och i viss mån hur de beskrevs för publiken. För att göra det tydligare har detta kapitel delats upp i separata analyser för vardera metod.

Analys av det kvantitativa resultatet

Det publicerades 75 fler artiklar om Titan än om Adriana under den valda tidsperioden där båda olyckorna inträffade inom loppet av en vecka. Till de resultat vi fått i vår kvantitativa undersökning kan man applicera ett antal av de teorier vi valt.

Strömbäcks teori om nyhetsfaktorer (2019, s. 173) utgår från ett antal begrepp där författaren utifrån dessa förklarar vad som blir en nyhet. Bland dessa begrepp finns elitpersoner, detta skulle kunna vara en av förklaringarna till att Titan fått mer uppmärksamhet då resenärerna var miljardärer. Vidare fortsätter Strömbäck (2019, s. 173) och sammanfattar en undersökning där svenska journalister fått svara på vad som spelar in i nyhetsvärderingen och där ser man att sensationella och oväntade nyheter hamnar högt upp på listan. Att en ubåt med miljardärer försvinner måste ändå anses oväntat.

Här ska man dock också ha i åtanke att det var omkring 750 människor som omkom på Medelhavet när Adriana havererade, detta måste ändå anses sensationellt så för att förklara varför denna nyhet inte fått uppmärksamhet får vi vända oss till andra valda teorier. Teorin om andrafiering utgår från att medier konstruerar ett bättre ”vi” jämfört med ett jämförelsevis sämre ”dem” (Nord 2019, s. 312). Denna teori skulle i sådana fall användas för att förklara varför människorna ombord på Adriana inte fått lika stor medial uppmärksamhet. I vår variabel om vilken information vi får veta om offren är ursprunget överlägset i artiklar om Adriana. Intressant här är att ursprunget även förekommer som en beskrivande variabel i artiklar om Titan, men då nästan enbart när man talar om ”den pakistanske affärsmannen”. Även här skulle man kunna applicera eventuell andrafiering.

Experter eller forskare får komma till tals i 26 procent av artiklarna om Titan jämfört med Adrianas 2 procent. I 29 procent av artiklarna om Adriana kommer inga aktörer alls till tals jämfört med 17 procent av Titans artiklar. Liknande resultat fick man fram i studien *Media coverage of the "refugee crisis": A cross-European perspective* (Georgiou & Zaborowski 2017) där flyktingar enbart porträtteras som offer och utsatta utan att dessa får komma till tals och göra sin egen röst hörd. I de artiklarna om offren ombord på Adriana får vi oftast veta ursprung, och sällan namn eller familjär relation.

Sammanfattningsvis fick artiklarna om Titan större utrymme i medierna, och i de artiklar som skrevs fick läsaren en mer nyanserad bild av personerna ombord på Titan.

Analys av det kvalitativa resultatet

Det går också att applicera Strömbäcks (2019, s. 173–174) slutsatser efter intervjuerna med journalisterna. Nyheten om Titan är utan tvekan mer sensationell, dramatisk och oväntad på sitt eget sätt. Att båthaveri på medelhavet händer oftare än att turistubåtar försvinner är vår gemensamma bedömning.

Efter resultatet av den kvalitativa undersökningen så finns det flera rimliga analyser att göra med bakgrund till teori och tidigare forskning. Majoriteten av artiklarna har ett dolt budskap i rubriken enligt vår bedömning. Detta kan kopplas till Shehata's (2019, s. 342) beskrivningar om att medierna faktiskt skapar den bild av världen som vi uppfattar den. Flera av artiklarna har rubriker med en underliggande formulering som skapar oro och skräck för oss. Det är den bild som medierna givit oss genom gestaltningar. En påbyggnad av den bilden som medierna skapat för oss är den om mänskligt intresse i artiklarna.

Majoriteten av artiklarna har inslag av personer som får komma till tals genom citering. Det förekommer mer undangömt i artiklar om ubåten Titan, då författarna ofta citerade besättningen innan de åkte på resan för att göra händelsen mer dramatisk och känslösam för oss som läser den. Likaså fanns det mänskligt intresse i artiklar om migrantbåten Adriana. Där citeras familjemedlemmar och överlevare flera gånger, med samma utfall. Det vill säga, vi känner sympati för offren. Detta korrelerar delvis med det som Greussing & Boomgaarden (2017, s. 1756–1763) hittade i sin undersökning om hur österrikisk media skrev om flyktingkrisen åren 2015–2016. I den framinganalys de gjorde var en av de vanligaste framingverkyten den om mänskligt intresse.

Stereotypisering var däremot inte lika vanligt som vi först trodde. Det författarna ofta gjorde var att göra ett kollektiv av offren på migrantbåten Adriana. Här kan Nords (2019, s. 312) forskning om andrafiering knytas an till vårt resultat. Offren på Adriana beskrivs ofta i tal som en homogen form. Även offren på Adriana beskrivs alltid som antingen flyktingar eller migranter. Trots att det inte är säkert att det är så. I flera fall har medierna svårt att skilja på dessa och väljer en av benämningarna. Detta skapar ett ”vi mot dem” då de inte beskrivs på ett så detaljerat sätt som offren vid Titan gör. Den enda stereotypen som görs i de artiklarna är att samtliga är rika, medan migranterna eller flyktingarna uppenbarligen är fattigare. Det finns även forskning som går att knyta till den andrafiering vi uppfattat i resultatet. Jamie Matthews (2019, s. 386–388) beskrivningar om kulturell andrafiering går att koppla vidare till att offren vid Titan är rika och uppenbarligen lever i en helt annan västerländsk kultur än vad offren vid Adriana gör. Det finns alltså en tydlig kulturell andrafiering då de västerländska rika männen skulle på en turistresa, medan de fattiga migranterna eller flyktingarna flyr från sina ”dåliga länder” till ett bättre liv i Europa.

Ansvarsgestaltning förekommer i de flesta artiklar som handlar om migrantbåten Adriana. Här försöker författarna oftast leta efter en ansvarig för olyckan. I fallet om ubåten Titan finns det några tillfällen där Oceangate som byggt ubåten pekas ut som ansvariga, men inte i närheten av den utsträckningen som den grekiska kustbevakningen pekas ut i fallet om migrantbåten Adriana. Även vilka som får komma till tals kan sammanflätas med ansvarsgestaltningen. Genom samtliga artiklar var det mestadels myndigheter som får komma till tals. Finns delar där offren kommer till tals och ger betydelse till artikeln. Delvis stämmer detta överens med Strömbäcks (2019, s. 177) faktor om betydelse. Då kan det mycket väl vara så att medierna använt sig av myndigheterna som en betydelsefull källa till information som man sedan valt att distribuera ut till läsarna. Då uppfattas artikeln som mer betydelsefull, speciellt när de pratar om att de ska göra allt för att rädda människorna. Detta kan också göra att myndigheterna uppfattas som mer ansvarstagande.

Till skillnad från de ramar som Greussing och Boomgaard presenterar (2017, s. 1756–1763) så är ekonomiska konsekvenser inte lika vanligt. Det är långdragna tolkningar som kan antyda att olyckan på Medelhavet blev kostsam. Däremot finns det ingen bättre tolkning vi kunde göra i det fallet.

Diverse värdeladdade uttryck förekommer i de flesta artiklar, däremot oftare i artiklar i fallet om migrantbåten Adriana. Detta kan som tidigare kopplas till dels Shehata (2019, s. 342–343) exempel på framing- och gestaltningsverktyg. Här har författarna skapat två bilder av den medievärlden vi lever i enligt oss själva. I fallet om ubåten Titan påpekar författarna ofta att ”tiden är knapp” och migrantbåten Adriana likställer dem med ”en flytande kista”. Man påpekar på det sättet att det är hopplost för migranterna men att det finns hopp att männen på ubåten kan återvända.

Personlig information som ursprung och ekonomisk status är vanligast när det kommer till vilken information som ges om offren på båda olyckorna. Detta går delvis att jämföra med Strömbäcks (2019, s. 173) faktorer om nyhetsvärdering och nyhetsurval. Att händelser som visar missförhållanden i samhället och som visar på konsekvenser för människors vardagsliv är mer sannolika att visas i medierna är de två faktorerna som går att knyta hit. Även Nords forskning (2019, s. 312) som tyder på andrafiering kan kopplas hit. Då turisterna på ubåten ofta namnges och beskrivs som rika och framgångsrika, medan migranterna sällan beskrivs med identiteter eller ekonomisk status. Det blir då naturligt att vi relaterar mer till offren från ubåten vilket i sin tur skapar en andrafiering. Liknande narrativ finns från Greussing och Boomgaarden (2017, s. 1756–1763) där flyktingarna ofta beskrevs som en ”okontrollerbar massa” i stället för att göra dem till riktiga människor.

Slutsats & Diskussion

Frågeställningen

Hur rapporterades Titan-ubåtens försvinnande i fem svenska webbtidningar i jämförelse med olyckan på båten Adriana på Medelhavet samma vecka? Och vilka likheter och skillnader (om några) finns mellan gestaltningar och utrymme för de två olika nyheterna?

För ovanstående forskningsfråga arbetade vi efter hypotesen att det i större utsträckning rapporterats mer om ubåten Titan under den valda tidsperioden. Efter en utvärdering av resultaten från den kvantitativa innehållsanalysen och den kvalitativa textanalysen kan vi konstatera att hypotesen till stor del stämmer. I denna fråga är det också viktigt att understryka ordets ”hur” betydelse i detta forskningssammanhang. I studien har vi ämnat att leta efter både kvantifierbara mängder om hur många artiklar som publicerats, vilken information som ges till läsaren och vilka aktörer som fått mest utrymme i respektive

olyckors artiklar. Vi har utöver detta granskat gestaltningen av offren genom att undersöka om ett antal ord förekommer i artiklarna.

Det tydligaste resultatet som bekräftar vår hypotes är att det under perioden publicerats 75 fler artiklar om Titan än om Adriana. Detta trots att olyckan på Medelhavet skedde fyra dagar innan olyckan på Titan och på så sätt hade fler dagar där artiklar kunde publiceras. Samtliga fem webbtidningar publicerade fler artiklar om ubåten Titan än om migrantbåten Adriana. Av totalt 165 artiklar stod Aftonbladet och Expressen för totalt 86 av de artiklarna. En majoritet av dessa var om ubåten Titan. Svenska Dagbladet hade den jämnaste fördelningen av artiklar men sammantaget var olyckan på ubåten högre prioriterad av medierna än den på migrantbåten. Detta bekräftar vår ursprungliga hypotes. Det visade sig att utöver mängden publicerade artiklar, fick influencers och kändisar oväntat mycket utrymme att uttrycka sig om händelsen på Titan. I artiklarna om olyckan på Adriana var de mest dominerande rösterna myndigheter eller politiker. Resultatet var kanske väntat, men att man valde att citera de omkomna passagerarna på ubåten tillsammans med influencers stora engagemang visar att nyheten om Titan kan ha prioriterats högre. I artiklarna om Adriana kommer nämligen inga kända profiler till tals.

Det finns flera gestaltningar i studien som liknar varandra på flera sätt. Men det finns också en del skillnader. Det som båda nyheterna har gemensamt är att författarna ofta genom dolda budskap försöker förstärka den emotionella faktorn hos läsarna genom att använda ordval som kan antyda på att en situation är allvarlig eller att ”tiden är knapp”.

De försöker ofta visa på graden av allvar i respektive olycka och ge läsarna en känsla av rädsla eller obehag. En anledning till detta kan vara att locka läsare till sajterna, och då bland annat med hjälp av värdeladdade ord. På samma sätt använder författarna ofta slående citat för att nå fram till läsarna. Här använder man sig av det mänskliga intresset och i vissa fall har man till och med citerat de personer som omkommit för att skapa en känsla av sorg. Denna typ av gestaltning är överraskande lika i denna kategori. En uppfattning vi har är att tragik och sorg verkar dominera i nyhetsvärlden.

Av de gestaltningar vi hade under den kvalitativa analysen så är de om stereotypisering och ansvar de som är mest olika varandra i respektive nyhet. I artiklarna om Adriana stereotypiseras migranterna som en okontrollerbar mängd människor och benämns mer än ofta som ett kollektivt dödstal, snarare än att ge offren ansikten och historier. Det vill säga, att medierna ofta väljer att antingen benämna offren som migranter eller flyktingar. Aldrig båda

två i samma artikel. Författarna drar då dessutom slutsatser som de möjligtvis inte har belägg för. I nyheterna om Titan är det tvärtom. Här ges i vissa fall en grundlig förklaring till vilka offren var, vilka relationer de hade till varandra, vad de arbetade med och vad de gillade att göra på fritiden. Det är mycket möjligt att det är lättare att berätta om fem personer än 650, men det finns åtminstone ett exempel från Dagens Nyheter där man gav ett potentiellt offer en röst och historia åt de som gått bort. Med andra ord, det är inte omöjligt att göra en sådan gestaltning.

Även i ansvarsgestaltningen finns skillnader i hur den ansvariga (om någon) gestaltades. De tydligaste ansvarsgestaltningarna låg på den grekiska kustbevakningen i nyheten om Adriana. Här fanns det dessutom flera vittnesmål som berättar att den grekiska kustbevakningen hade kunnat ingripa innan olyckan var ett faktum. I artiklarna om Titan framgick det sällan att Oceangate bar ansvaret för männens död. Detta skulle kunna bero på att resan skedde på egen risk. En annan förklaring skulle kunna vara andra faktorer kring olyckan som tog fokus från ansvarsgestaltningen, exempelvis att händelsen i sig ansågs sensationell.

Vår hypotes om vilken information vi skulle få om offren i båda händelserna var att media mer frekvent skulle påpeka ursprung på offren i artiklarna om Adriana. Det stämde.

Dessutom namngav man offren på Adriana mer sällan än vad man namngav offren på Titan. Här kan det ha funnits flera olika faktorer som påverkar resultatet. Dels är alla personer ombord på Titan allmänt kända av flera olika skäl. Det är inte varje person som har råd att betala flera miljoner kronor för en turistresa ned till Titanics vrak. Vissa av dem var stora ekonomiska makthavare i sina hemländer och andra var kända för sina uppfinningar och äventyrsresor.

De 650 migranter som befann sig ombord på Adriana är inte kända på något sätt, utöver att majoriteten av dem verkar ha dött i jakten på en bättre tillvaro. Hade åtminstone en känd person befunnit sig på Adriana tror vi att nyhetsrapporteringen från de fem svenska webbtidningarna hade sett annorlunda ut.

Sedan får vi som sagt veta mycket mer om offren på ubåten Titan. Vi får ofta veta deras namn och ekonomiska status. Så är inte fallet med Adriana. Möjligtvis kan man säga att vi får den ekonomiska statusen på migranterna också eftersom de åker på både ett riskfyllt hav och en båt. Det är däremot inte den tolkning vi gjorde. De ekonomiska konsekvenserna var den svagaste av gestaltningarna. Det fanns minimala tecken på ekonomiska konsekvenser, och de som fanns var långdragna tolkningar.

Slutligen, när det kommer till värdeladdade uttryck är ännu en gång vår hypotes bekräftad. I artiklar om Adriana beskrivs båten som ”en flytande kista” och olyckan som en katastrof på flera olika sätt, primärt genom det ordval som författaren gjort.

Hur kan eventuella skillnader förstås mot bakgrund av nyhetsvärderingens principer?

För att återgå till vår hypotes var denna inte tagen från ingenstans. Med nyhetsvärderingens principer i bakhuvudet går det att förstå att Titan fått större publicitet och till viss mån generösare gestaltning. I den ekonomi vi lever i idag behöver media fånga publikens intresse och detta kan bland annat göras genom Strömbäcks nyhetsfaktorer (Strömbäck 2017, s. 171). Till dessa hör som tidigare nämnts elitpersoner och att nyheten är oväntad. Att en ubåt med fem miljardärer försvinner mitt i Atlanten måste anses vara en sensationell händelse. Att flyktingar dör på Medelhavet är en berättelse vi hört förut. Vad vi däremot anser anmärkningsvärt här är att det stora antalet människor som dog på Medelhavet inte fick större fokus. Det var 650 personer som omkom, och ändå fick Titan större uppmärksamhet.

En eventuell förklaring skulle vara att nyhetsvärderingens principer är så pass starka att det inte spelar någon roll om det är 650 migranter som dött när det samtidigt dör fem miljardärer. Miljardärerna är elitpersoner och värderas därmed högre enligt Strömbäcks principer för nyhetervärdering (Strömbäck 2019, s. 173). Återigen sjunker inte en ubåt med miljardärer varje dag, eller varje år, och därmed kan det vara så att händelsen anses vara mer sensationell än olyckan ombord på Adriana. Båda olyckorna inträffade inom loppet på en vecka, vilket enligt nyhetsvärderingens principer också skulle kunna innebära att olyckan ombord på Adriana faktiskt hade kunnat få större medial uppmärksamhet om det inte vore för den ”sensationella” olyckan på Titan. Intressant här är också att fundera över vad journalister anser vara viktigt att rapportera om enligt undersökningen som Strömbäck hänvisar till i sin bok (Strömbäck 2019, s. 173). Där menar journalister att man bör lyfta nyheter som rapporterar om missförhållanden i samhället, om nyheter som har konsekvenser för människors vardagsliv och att händelsen ökar människors insikter och kunskaper (Strömbäck 2019, s. 174). Med detta i åtanke blir det intressant att fundera över varför media då inte väljer att göra detta. Är det nyhetsvärderingens kriterier som står över allt annat?

Bidrar gestaltning, budskap och ordval i artiklarna till en potentiell andrafiering och i sådana fall hur?

Andrafiering i media är en möjlig förklaring till att Titan fått större uppmärksamhet än Adriana. Dock bör man ha i åtanke att detta inte är något vi undersökt specifikt, varav teorin om andrafiering enbart kan ses som en möjlig faktor till varför Adriana fått mindre medial uppmärksamhet. Däremot är det intressant att med andrafiering i åtanke fundera över vilken personlig information vi får om offren. I många av artiklarna om Adriana får vi enbart veta offrens ursprung. Varför detta överhuvudtaget nämns och i vilka sammanhang kan man ifrågasätta, och då möjligen med andrafiering i åtanke. I artiklarna om Titan nämns nästan enbart ursprung när man talar om den ”pakistanske affärsmannen”. För framtida forskning hade det varit intressant att enbart undersöka andrafiering i media i stället för att använda det som en möjlig teori som vi gjort i vår studie. Vi kan spekulera kring att ursprung nämns för att skapa ett ”vi” och ett ”dem” men vi drar oss från att fastslå detta i denna uppsats då det skulle behövas en närmare undersökning för det. Detta gäller även för namngivningen av offren, där artiklarna om Adriana saknar namn på offren i många av fallen medan man ofta namnger offren i olyckan ombord på Titan.

Förslag till framtida forskning

För framtida forskning skulle det vara intressant att undersöka de värdeladdade orden närmare, och om dessa används i större utsträckning när vi försöker greppa något som för oss känns långt bort. Att undersöka medias ”vi och dom” skulle likaså vara spännande för framtida forskning. Ett annat förslag till vidare forskning är att bygga vidare denna studie och bredda den med kvalitativa intervjuer och observationer på redaktionerna. Vi hade gärna i mån av tid undersökt den efterföljande debatten efter de båda händelserna, där kritiker menade att Titan fått större medial uppmärksamhet än Adriana och att detta säger något om medias nyhetsvärdering.

Referenser

- Berry, M, Garcia-Blanco, I. & Moore, K. (2016). Press coverage of the refugee and migrant crisis in the EU: A content analysis of five European countries. UNCHR/Cardiff School of Journalism, Media and Cultural Studies.
- Brune, Y. (2006). Den dagliga dosen. Diskriminering i Nyheterna och Bladet. I: A. Nohrstedt & Camauër, L (red.) *Mediernas Vi och Dom. Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen* (SOU 2006:21) s. 89–90, 100–120, 113, 115, 103 & 118.
- Galtung, J. & Ruge, M.H. (1965) The structure of foreign news, *Journal of Peace Research*. Sage, Vol 2, issue 1.
- Georgiou, M. & Zaborowski, R. (2017). Media's coverage of the "refugee crisis". A cross-European perspective. Council of Europe report. Department of Media and Communications London School of Economics and Political Science.
- Greussing, E. & Boomgaarden, H. (2017). Shifting the refugee narrative? An automated frame analysis of Europe's 2015 refugee crisis. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 43:11, s. 1749, 1754-1756, 1756-1763.
- Hansson, W. (2023). Därför får fem miljonärer mer uppmärksamhet än 500 fattiga. Aftonbladet, 21 juni. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/O8XEjO/svart-att-jamfora-olika-tragedier> [Hämtad 2023-12-13]
- Johansson, L. (2023). Insändare. "Mediebevakning avslöjar vår syn på människovärde". Dagens Nyheter, 21 juni. <https://www.dn.se/insandare/mediebevakning-avslojar-var-syn-pa-manniskovarde/> [Hämtad 2023-12-13]
- Karlsson, M & Johansson, B. (2021). Kvantitativ innehållsanalys. I: Ekström, M & Johansson, B (red.) *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur, s. 171, 172, 172–173, 173, 174, 176, 177, 178–179, 180–185, 182–183, 183.
- Ledin, J & Moberg, U. (2021). Språklig analys av text. I: Ekström, M & Johansson, B (red.) *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur, s. 194–195, 200, 204, 196–204, 222.

Läkare utan gränser (2023). Migration över Medelhavet. <https://lakareutangranser.se/vad-vi-gor/har-arbetar-vi/sok-och-raddningsinsats-pa-medelhavet> [Hämtad 2023-12-14]

Matthews, J. (2019). Cultural otherness and disaster news: The influence of western discourses on Japan in US and UK news coverage of the 2011 Great East Japan Disaster. *International Communication Gazette*, 81:4, s. 386–388.

Nord, L (2019). Journalistiska drev och skandaljournalistik. I: Karlsson, M & Strömbäck, J (red.) *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur, s.312.

Shehata, A. (2019). Journalistikens dagordningar och gestaltningar. I: Karlsson, M & Strömbäck, J (red.) *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur, s. 337, 338, 338–339, 341, 342, 342–343, 343, 348.

Strömbäck, J. (2019). Journalistikens nyhetsurval och nyhetsvärderingar. I: Karlsson, M & Strömbäck, J (red.) *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur, s.171, 173–175, 175–176, 177, 180, 181.

SvD (2023a). Mitsotakis utropar seger i Grekland. Svenska Dagbladet, 25 juni. <https://www.svd.se/a/13aao7/mitsotakis-leder-i-vallokalsundersokning> [Hämtad 2023-12-13]

UNCHR (2021). Flykting eller migrant enligt UNHCR. <https://www.sverigeforunhcr.se/blogg/flykting-eller-migrant-enligt-unhcr> [Hämtad 2023-12-28].

Westerberg, A. (2023). Hundratals saknas efter båttragedi – Grekland utlyser landssorg. Dagens Nyheter, 15 juni. <https://www.dn.se/varlden/hundratals-saknas-efter-battragedi-grekland-utlyser-landssorg/> [Hämtad 2023-12-13]

Artiklar för den kvalitativa analysen:

Alnahhal, S. (2023). Hundratals flyktingar befaras ha drunknat - Amir ångrade sig i sista stund, Dagens Nyheter, 15 juni. <https://www.dn.se/varlden/hundratals-flyktingar-befaras-ha-drunknat-amir-angrade-sig-i-sista-stund/> [Hämtad 2023-12-13]

Bergström, E. (2023). Grekiska kustbevakningen anklagas för att ha orsakat båt Katastrof, Göteborgsposten, 13 juli. <https://www.gp.se/nyheter/varlden/grekiska-kustbevakningen->

[anklagas-for-att-ha-orsakat-batkatastrof.12550fc5-0575-47c6-9f0f-d7ed0d9df19d](https://www.gp.se/nyheter/varlden/forsvunnen-titanic-ubatt-orsakat-batkatastrof.12550fc5-0575-47c6-9f0f-d7ed0d9df19d) [Hämtad: 2023-12-11]

Dahlström, E. & Turku, A. (2023). Försvunnen Titanic-ubåt: Amerikanska kustbevakningen håller presskonferens, Göteborgsposten, 20 juni.

<https://www.gp.se/nyheter/varlden/forsvunnen-titanic-ubatt-amerikanska-kustbevakningen-haller-presskonferens.c186af81-8e69-4d9a-b5ec-9e42649e792a> [Hämtad: 2024-02-21]

Ericson, A. (2023). Syret i saknade ubåten räcker bara 40 timmar till, Svenska Dagbladet, 20 juni. <https://www.svd.se/a/wAkrPn/ubatsfarden-till-titanic-lika-riskfylld-som-en-rymdresa> [Hämtad: 2024-02-21]

Knäpper Brohman, C. (2023). 500 saknas efter båtkatastrof på Medelhavet, Aftonbladet, 16 juni. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/O80wLO/flyktingbat-sjonk-utanfor-grekland-nu-misstanks-manniskosmugglare-for-massmord> [Hämtad 2024-02-21]

Mossige-Norheim, T. (2023). Skräck i Grekland: Barn och gravida under däck, Expressen, 16 juni. <https://www.expressen.se/nyheter/skrack-i-grekland-barn-och-gravida-under-dack/> [Hämtad 2024-02-18]

Mossige-Norheim, T, Åström, A.& Israelsson, L. (2023) Ubåt på väg till Titanic försvunnen – tappade kontakten efter drygt en timme, Expressen, 19 juni. <https://www.expressen.se/nyheter/ubat-med-turister-forsvunnen/> [Hämtad 2024-02-21]

Nilsson, D. (2023). Experternas teorier: De kan ha hänt försvunna ubåten. Aftonbladet, 20 juni. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/15e5LM/experternas-teorier-de-kan-ha-hant-forsvunna-ubaten> [Hämtad 2024-02-21]

Svahn, C. (2023). Ubåt med turister försvunnen på väg till Titanic. Dagens Nyheter, 20 juni. <https://www.dn.se/varlden/turistubat-forsvann-pa-vag-till-titanic> [Hämtad 2023-12-13]

SvD (2023b). Fortvivlade anhöriga väntar på besked, Svenska Dagbladet, 16 juni. <https://www.svd.se/a/4oG66o/fortvivlade-anhoriga-vantar-pa-besked> [Hämtad: 2024-02-21]

Bilagor

Kodschema

1. Publikation

Kodinstruktion: Aftonbladet, Expressen, Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter, Göteborgsposten

2. Nyhetens rubrik

Kodinstruktion: Med rubrik avses rubriken inom en artikel. Puffrubriken är i vissa förekommande fall annorlunda och bör ej tas med.

3. Publiceringsdatum

Kodinstruktion: År-månad-datum

4. Vilken nyhet nämner artikeln?

Kodinstruktion: Markera om nyheten handlar om Titan, Adriana

5. Vilka aktörer kommer till tals i artikeln?

Kodinstruktion:

Inga (0)

Familjemedlem eller vänner (1)

Politiker (2)

Expert/Forskare (3)

Myndigheter/myndighetspersoner (4)

Offer/överlevande (5)

Övriga aktörer (6)

Med övriga aktörer menas sådana som inte uppfyller någon av de tidigare nämnda kraven. Till exempel föreningar. Notera: ”komma till tals” menas med de aktörer som citeras med talminus eller citattecken. Sammanfattning av vad någon sagt räknas inte som citat. Tidigare anställda vid en viss inrättning räknas till den plats de senast haft anställning på. Referering ska förekomma. Författaren av debattartikel skall skrivas med namn och yrkestitel. Infogade tweets eller andra sociala medier-inlägg räknas även som att få komma till tals.

6. Vilken information ges om offren?

Kodinstruktion: Med beskrivande menas:

Inga (0)

Namn (1)

ursprung (2)

arbete (3)

Att offret eller personen i artikeln har en familjär relation till offer/överlevande (4)

Till arbete hör inte benämningar som ”affärsmannen” eller ”miljardären”. Bildtexter räknas inte med i denna variabel. Inte heller videoklipp. Beskrivningar av ”människosmugglare” räknas inte till arbete. Handlar det om smugglare, vars nationalitet uppges, måste det också nämnas att de var med på båten.

7. Antalet artiklar om vardera nyhet uppdelat per tidning

Kodinstruktion: Skriv ner antalet nyhetsartiklar om vardera ämne efter varje tidning.

8. Länk till artikeln

Kodinstruktion: Infoga länk från adressfältet till varje artikel för framtida referens och för att underlätta åtkomsten till artiklarna.

Schema för gestaltnings- och medieretorisk analys

Fråga 1: Vilket är artikelns dolda budskap såsom det formuleras i rubriken?

Fråga 2: Finns spår av gestaltningar som någon av följande:

2.1 Mänskligt intresse:

Använder man sig av en människa för att väcka känslor hos läsaren?

2.2 Stereotypisering:

Går det att urskilja stereotyper i texten? Vilka i så fall och vad blir budskapet?

2.3 Ansvarsgestaltning:

Ställs någon till svars i artikeln?

2.4 Ekonomiska-konsekvenser:

Framträder gestaltningar av ekonomiska konsekvenser som är betydande för den enskilda individen, en organisation, en region eller hela landet.

Fråga 3: Vilka röster kommer till tals och vad får de säga? På vilket sätt bidrar replikerna till läsarens uppfattning om offren?

Fråga 4: Värdeladdade uttryck: beskrivs offer, anhöriga eller händelserna med värdeladdade uttryck? Vilka i så fall och hur kan de tolkas?

Fråga 5: Framkommer någon personlig information om offren och vad är det man i sådana fall väljer att lyfta fram?